

Мирас®
Университеті

**7М01101 – «Педагогика
және психология» білім
беру бағдарламасы
бойынша түсу
сынақтарының
бағдарламасы**

«Мирас» Университеті

Педагогика және психология секторы

«БЕКТЕМШ»

Жаңа білім беру технологиялары мен бағдарламаларын сынақтан өткізу үшін экспериментті іске асыру жөніндегі жұмыс тобының төрағасы

Даширова А.Б.-П.

(қолы) (Аты-жөні)

21 « тамыз 2023 ж.

**Қабылдау сынақтарының
БАҒДАРЛАМАСЫ**

7M01101- «Педагогика және психология»
(ББ шифры) (ББ атауы)

Жаңа білім беру технологиялары мен бағдарламаларын сынақтан өткізу үшін экспериментті іске асыру жөніндегі жұмыс тобының отырысында қаралды және бекітілді

Хағтама № 2 « 21 » тамыз 2023 ж.

Шымкент, 2023ж.

Қабылдау емтиханының бағдарламасы 7М01101 – «Педагогика және психология» білім беру бағдарламасына енгізілген оқу пәнінің бағдарламалары негізінде құрастырылған.

Бағдарламаны дайындаған: PhD, аға оқытушы Ешенкулова Д.Б. магистр, аға оқытушы Сикимбаева А.Б.

Сектор менеджері Ешенкулова Д.Б.

1. Термины и определения

1. *Магистратура* - бакалавриат дәрежесінен кейінгі келесі саты болып табылатын жоғары кәсіби білім беру жүйесіндегі оқу бағдарламасы.

2. *МЖМБС* –Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарты;

3. *Білім беру бағдарламасы* – оқытудың мақсаттарын, нәтижелері мен мазмұнын, оқу-тәрбие процесін ұйымдастыруды, оларды жүзеге асыру жолдары мен әдістерін, оқыту нәтижелерін бағалау критерийлерін қамтитын білім берудің негізгі сипаттамаларының біртұтас жиынтығы;

4. *Білім алушылардың оқу жетістіктері* – білім алушылардың оқу процесінде игерген және тұлға дамуының қол жеткізілген деңгейін көрсететін білімдері, дағдылары, дағдылары мен құзыреттері.

2. Нормативтік құжаттар

7М01101 – «Педагогика және психология» білім беру бағдарламасы бойынша қабылдау емтиханының бағдарламасы келесі нормативті-құқықтық акт негізінде әзірленген:

1. ҚР Ғылым және жоғары білім министрлігінің 2023 жылғы 16 тамыздағы № 406 «Мирас» университетін эксперименттік алаң ретінде анықтау туралы» бұйрығы;

2. «Білім туралы» Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319-III Заңы. (өзгертулермен және толықтырулармен);

3. «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімнің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2022 жылғы 20 шілдедегі № 2 бұйрығы;

4. «Тиісті түрдегі білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік қағидаларын бекіту туралы» ҚР Ғылым және жоғары білім министрінің 2018 жылғы 30 қазандағы № 595 бұйрығы (өзгертулер мен толықтырулармен);

5. Мирас университетінің академиялық саясаты.

3. Жалпы ережелер

1. Қабылдау тестілері білім беру бағдарламасына енгізілген пәндердің жұмыс оқу жоспарлары негізінде әзірленген осы Бағдарлама шеңберінде өткізіледі.

2. 7М01 Педагогика ғылымдары білім беру саласы бойынша қабылдау сынақтары тестілеу түрінде өткізіледі.

3. Қабылдау емтихандарының нәтижелері «Мирас» университетінің академиялық саясатында берілген бағалау критерийлері бойынша білім алушылардың білімін бағалаудың балдық-рейтингтік әріптік жүйесі бойынша бағаланады.

4. Қабылдау емтихандарының нәтижелері «Мирас» университетінің Академиялық саясатына сәйкес жарияланады.

4. 7М01101 – «Педагогика және психология» білім беру бағдарламасының негізгі құзыреттері.

Кәсіби құзыреттіліктер (КҚ):

КҚ-1 Дидактикалық құзыреттер

- ғылым ретінде педагогикалық пәндерді оқыту әдістемесінің теориялық негіздерін білу және оны зерттеу әдістерін түсіну.

- алға қойылған мақсаттар мен міндеттерге сәйкес қолданылатын әдістер мен технологияларды сауатты пайдалану.

- педагогикалық және ақпараттық технологияларды ұтымды пайдалану

КҚ-2 Білім беру құзыреттіліктері

- Педагогикалық білім мен тәрбиесінің мақсаттары мен міндеттерін білу және түсіну. Негізгі ерекшеліктерді ескере отырып, оқу-тәрбие процесін ұйымдастыру, сабақты дұрыс құрылымдай білу.
- Оқушылардың танымдық белсенділігін арттыру, фронтальды жұмысты топтық және жеке жұмыстармен ұштастыра білу.
- Басқару негізінде оқу орындарында оқу процесін ұйымдастыру және басқару дағдыларын меңгеру.
- Жүргізілетін оқу іс-әрекетінің тиімділігін бағалау, статистикалық әдістерді меңгеру, өзін-өзі талдау, өзін-өзі түзету қабілеті.

КҚ-3 Академиялық құзыреттер

- Шешілетін мәселелердегі жағдайлар мен факторларды талдай білу, тиісті қорытындылар жасау, іс-әрекет жоспарын анықтау, негізгі және қосалқыларды бөліп көрсете отырып, өз іс-әрекеттерін оңтайландыру.
- білімді құрылымдау, жүйелеу және оны әртүрлі тәсілдермен баяндау қабілеті. Психологиялық-педагогикалық ғылыми зерттеу мен сипаттаудың әдістемесі мен әдістерін меңгеру.
- оқу-тәрбие үрдісін арттыру, зерттеушілік зерттеу мәдениетін және кәсіби дағдылар мен сапаларды арттыру үшін инновациялық педагогикалық әдістемелерді қолдана білу.

КҚ-4 Қалыптастырушы (кәсіби) құзыреттер

- Шешен сөйлей білу, өз ойын ауызша және жазбаша түрде дұрыс және логикалық жеткізу.
- Психологиялық-педагогикалық білімді іздеу, формалдау, құрылымдау және жүйелеу әдістерін білу.
- педагогикалық шындықты жүйелі және тұтас қабылдау қабілеті.

КҚ-5 Ғылыми-зерттеу құзыреттері

- Педагогикалық зерттеудің әдістері мен әдістемесін меңгеру.
- Заманауи ақпараттық технологияларды пайдалана отырып, ақпараттық-талдау және ақпараттық-библиографиялық жұмыстарды жүргізу.
- Жаңа, бейтаныс орталарда зерттеу мәселелерін шешу үшін пәндер бойынша алынған білімдерді біріктіру.
- Педагогика мен психологияны оқыту әдістемесі саласындағы эксперименттік-зерттеу жұмыстарының оң нәтижелерін жүзеге асыра білу

КҚ-6 Бақылау құзыреттері

Педагогикалық менеджмент саласындағы білім, педагогикалық мониторингті жүзеге асыру, педагогикалық өлшем көрсеткіштерінің жүйесін әзірлеу, бақылау және бағалау материалын әзірлеу, алынған нәтижелерді түсіндіру, өзін-өзі бағалау мен өзін-өзі бақылауға, әділдік пен әділеттілікке ұмтылу; объективтілік.

КҚ-7 Бағдарламалық құзыреттері

- Нақты әлеуметтік-педагогикалық жағдайларды ескере отырып, кәсіптік қызметте теориялық білімдерін қолдану бойынша пәндік, психологиялық-педагогикалық және әдістемелік білімдер, іскерліктер мен дағдылар жүйесін меңгеру.

КҚ-8 Дамытушылық құзыреттіліктер

- Заманауи педагогика ғылымы саласындағы білімге ие болу, жоғары кәсіби педагогтардың тәжірибесін зерделеу, жалпылау, тарату және қолдану, педагогикалық іс-әрекетке деген ынтасының жоғары болуы, өзін-өзі тәрбиелеуге және өзін-өзі тануға ұмтылу.

- Өз мүддесі үшін де, қоғам мүддесі үшін де серпінді дамып келе жатқан ортада өмір сүруге қабілетті, өзін-өзі жүзеге асыруға дайын білімді тұлғаны қалыптастыру және дамыту.

- Күнделікті кәсіптік қызметке қажетті білімді кеңейту және тереңдету және докторантурада білім алуды жалғастыру.

КҚ-9 Шығармашылық құзыреттер

- Шығармашылық психологиясы, шығармашылық іс-әрекеттің теориялық негіздері, кәсіби іс-әрекетті қайта құрылымдау дағдылары мен дағдылары саласындағы білімге ие болу.

- Стандартты емес және балама шешімдерді тауып, білім беруде өзіндік инновациялық идеяларды жүзеге асыру.

- абстрактілі ойлау, талдау және синтез, жаңа педагогикалық идеяларды тудыру, сыни тұрғыдан ойлау қабілеті болуы.

КҚ-10 Ұйымдастыру-әдістемелік құзыреттер

- Ағымдағы оқу-ұйымдастыру құжаттарын (дидактикалық, бақылау-өлшеу материалдары және т.б.) әзірлеу дағдыларын меңгеру.

- Ұйымдастырушылық қабілеттерге ие болу, жоғары орындаушылық тәртіпті көрсете білу.

5. Қабылдау емтиханы бағдарламасының мазмұны

1. «Педагогика» пәні

Модуль 1. Жоғары білім берудің заманауи парадигмасы

Тақырып 1. Білім беруді дамытудағы жаһандық дағдарыс

Қазіргі білім беру парадигмасы. Заманауи жоғары білімді дамытудағы мегатрендтер (ізгілендіру және демократияландыру, ақпараттандыру, әртараптандыру, компьютерлендіру, білім беруді интернационалдандыру және жаһандандыру және т.б.).

Ғаламдық білім кеңістігі. Әлемдік кеңістіктің ұйымдық-территориялық құрылымы. Болон процесінің тарихы. Болон процесінің негізгі принциптері. Кредиттік білім беру жүйесі (USCS, ECTS, KCTS және т.б.). Білім берудің бәсекеге қабілеттілігі. Ұлттық білім беру жүйелері.

Тақырып 2. Қазақстандағы жоғары кәсіптік білім беру жүйесі

Университеттік білім беру тарихы. Қазақстандағы жоғары оқу орындарының тарихы. Жоғары білім берудің қалыптасу кезеңдері. Қазақстан Республикасында жоғары білім беруді дамытудың заңнамалық негіздері. Қазақстандағы жоғары білімді реформалау. Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың мемлекеттік бағдарламасы. Жоғары оқу орындарының түрлері. Жоғары оқу орындарындағы мамандық. Университетте заманауи көп деңгейлі білім беру. Балама жоғары оқу орындары. Өтініш берушілерді таңдау жүйесі. Жоғары білімді қалыптастырудың қазіргі мәселелері және оларды шешу жолдары.

Модуль 2. Педагогиканы зерттеу объектісі, әдістері және құрылымы

Тақырып 3. Гуманитарлық ғылымдар жүйесіндегі педагогика.

Педагогика адамның рухани, интеллектуалдық және әлеуметтік ұдайы өндірісі туралы ғылым ретінде. Педагогиканың пәнаралық сипаты.

Педагогика ғылымдарының жүйесі және ондағы жоғары оқу орындары педагогикасының орны. Жоғары білім беру педагогикасының басқа ғылымдармен байланысы.

Педагогикалық зерттеудің әдіснамалық негіздері мен әдістері. Тұлға тәрбиенің объектісі, субъектісі және оның дамуы мен қалыптасу факторлары ретінде. Біртұтас педагогикалық процестің мәні мен құрылымы. Тәрбиенің құралдары, формалары, әдістері мен тәсілдері туралы түсінік, олардың өзара байланысы. Тәрбиенің негізгі әдістері, олардың сипаттамасы.

Тақырып 4. Оқытуды ұйымдастырудың дәстүрлі әдістері мен формалары

«Оқыту әдісі» түсінігі. Жоғары оқу орнындағы оқыту әдістемесінің функциялары. Оқыту әдістерінің классификациясы. Сатылай оқыту әдістерінің сипаттамасы.

Оқытудың ұйымдастыру формалары: лекциялар мен семинарлар, зертханалық және практикалық жұмыстар.

Оқушылардың білімін бақылау және бағалау әдістері. бақылаудың дәстүрлі формалары. Дидактикалық тесттер. Тест тапсырмаларын құрастыру.

Тақырып 5. Болашақ мамандарды даярлаудағы оқытудың белсенді әдістері мен формалары

Жоғары оқу орнында оқытудың белсенді әдістері мен формаларын қолданудың тұжырымдамалық негізі. Елікпейтін және имитациялық жағтығулар топтары. Проблемалық оқыту. Проблемалық оқытуды ұйымдастыру. Танымдық белсенділік және проблемалық жағдай. Проблемалық жағдаяттарды құрудың әдістері мен тәсілдері. Зерттеу әрекеті және проблемалық оқыту.

Іскерлік ойын, тренингтер, пресс-конференциялар симуляциялық оқытудың формалары ретінде. Сабақтарды ұйымдастыру және өткізу принциптері.

Оқытудың инновациялық әдістері мен формалары: миға шабуыл әдісі, кейс-стади, жоба әдісі, свот-талдау, «идеялар матрицасы» және т.б. Қашықтықтан және аралас оқыту.

Модуль 3. Педагогикалық үдерістегі тәрбие мен оқытудың орны

Тақырып 6. Тәрбиенің мақсаты, оның әлеуметтік белгілері.

Ғылыми дүниетаным мектеп оқушысының интеллектуалдық дамуының негізі ретінде. Қазіргі педагогикадағы тәрбиенің әдістері, құралдары және формалары. Жоғары мектеп маманның тұлғасын тәрбиелеу мен қалыптастырудың әлеуметтік институты ретінде

Қазіргі қоғам, оның адамға қоятын талаптары. Қазіргі жоғары білімнің міндеттері: идеялық, этикалық, азаматтық. Толеранттылық, зерделілік, ағартушылық жоғары білімді маман тұлғасының мәнді қасиеттері ретінде.

Әлеуметтенудің мәні және оның кезеңдері. Маманды тәрбиелеу және қалыптастыру. Жоғары оқу орнындағы тәрбие жұмысының бағыттары мен мәні болашақ маманның тұлғасын әлеуметтендіру процесі ретінде. Жоғары оқу орнында білім берудің заңдылықтары мен принциптері. Студенттік қоғамның өзін-өзі тәрбиелеуіне жағдай жасау.

Модуль 4. Білім берудің жаңа технологиялары

Тақырып 7. Қазіргі мектептегі білім мазмұнының ғылыми негіздері.

Оқытудағы диагностика және бақылау. Педагогтың кәсіби іс-әрекетіндегі білім беру технологиялары. «Білім беру технологиялары» түсінігінің мәні. «Технология», «оқыту технологиясы», «педагогикалық технология» терминдерін түсіндірудегі әртүрлі тәсілдер. Дидактика мен оқыту технологиясының өзара байланысы. Дидактикалық технологиялардың деңгейлері. Кәсіптік оқыту технологиясының принциптері.

Қазіргі педагогикалық технологиялардың негізгі сапалық белгілері. Білім беру технологияларының классификациясы.

Гуманитарлық-тұлғалық технологиялар: оқушылардың танымдық әрекетін белсендіретін технологиялар. Ақпараттық технологиялар оқу процесінің элементтері ретінде. Электрондық сыныптардың түрлері және оларды жүзеге асыру технологиялары. Педагогикалық бағдарламалық қамтамасыз ету.

Модуль 5. Жоғары мектеп оқытушысының құзыреттілігі

Тақырып 8. Жоғары мектеп мұғалімінің коммуникативтік құзыреттілігі

Адамдар арасындағы қарым-қатынас туралы түсінік. Қарым-қатынас процестері: «Менді» қабылдау, тыңдау, көрсету және қолдау. Қарым-қатынас эмоционалды процесс ретінде. Тіл мен мәдениеттің рөлі. Сөздік процесс. Вербалды емес коммуникация. Қарым-қатынас климаты: қолайлы (өзара растайтын) және қолайсыз (қолайсыздан агрессивті дұшпандыққа дейін). Педагогикалық коммуникативтік құзыреттілік. Тұжырымдаманың мәні. ЖОО оқу үдерісі субъектілерінің коммуникативтік өзара әрекеттесуі. Педагогикалық коммуникативті әрекеттестіктің негізгі түрлері. Педагогикалық коммуникативті қатынасты қалыптастыру. Педагогикалық қарым-қатынас орнату түрлері.

Тақырып 9. Педагогикалық қарым-қатынас және мұғалімнің кәсіби коммуникациялық шеберлігі.

Оқушылардың танымдық іс-әрекетін ұйымдастырудағы педагогикалық қарым-қатынастың рөлі. Мұғалім мен оқушы қарым-қатынасының этикалық потенциалы.

Жоғары мектеп мұғалімінің ақпараттық-коммуникациялық құзыреттілігі. Интернетте оқытудың педагогикалық мүмкіндіктері. Электрондық сабақтың түрлері. Қашықтан оқу.

Тақырып 10. Жоғары мектеп мұғалімінің кәсіби құзыреттілігі

Мұғалім оқу-тәрбие процесінің субъектісі ретінде. Жоғары мектеп мұғалімінің кәсіби маңызды тұлғалық қасиеттері: кәсіби, тұлғалық адамгершілік.

Жоғары мектеп мұғалімінің кәсіби-педагогикалық мәдениеті. Жоғары мектеп мұғалімінің кәсіби іс-әрекетіндегі педагогикалық ойлаудың мәні мен рөлі. Жаңа педагогикалық ойлау.

Педагогтың кәсіби шеберлігінің көрсеткіші ретіндегі кәсіби стандарт

Педагогикалық іс-әрекет әлеуметтік құбылыс ретінде. «Педагогикалық іс-әрекет» түсінігі. Педагогикалық іс-әрекеттің құрылымы мен құрамдас бөліктері.

Пән бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі

Негізгі әдебиеттер:

1. Мынбаева А.К. Основы педагогики высшей школы: Учебное пособие. - Алматы, 2013.-171 с. Кредитная система обучения в вузе. - Алматы: Қазақуниверситеті, 2006. - 180с.

2. Жоғары мектеп педагогикасы / Авторлар: Ж.Р. Баширова, Н.С. Әлқожаева, Ұ.Б. Төлешова, Ә.Ж. Тойбаев, Қ.Б. Жұмабекова. - Алматы: Қазақ университеті, 2015.
 3. Голованова, Н. Ф. Педагогика : учебник и практикум для вузов / Н. Ф. Голованова. — 2-е изд., перераб. и доп. — Москва : Издательство Юрайт, 2022
 4. Гребенюк, О. С. Педагогика индивидуальности : учебник и практикум для вузов / О. С. Гребенюк, Т. Б. Гребенюк. — 2-е изд., доп. — Москва : Издательство Юрайт, 2022
 5. Коджаспирова, Г. М. Педагогика : учебник для вузов / Г. М. Коджаспирова. — 4-е изд., перераб. и доп. — Москва : Издательство Юрайт, 2022
 6. Кузнецов, В. В. Общая и профессиональная педагогика : учебник и практикум для вузов / В. В. Кузнецов. — 2-е изд., испр. и доп. — Москва : Издательство Юрайт, 2022
 7. Милорадова, Н. Г. Педагогика : учебное пособие для вузов / Н. Г. Милорадова. — Москва : Издательство Юрайт, 2022.
 8. Педагогика в 2 т. Том 1. Общие основы педагогики. Теория обучения : учебник и практикум для вузов / М. И. Рожков, Л. В. Байбородова, О. С. Гребенюк, Т. Б. Гребенюк ; под редакцией М. И. Рожкова. — Москва : Издательство Юрайт, 2022.
 9. Педагогика в 2 т. Том 2. Теория и методика воспитания : учебник и практикум для вузов / М. И. Рожков, Л. В. Байбородова, О. С. Гребенюк, Т. Б. Гребенюк ; под редакцией М. И. Рожкова. — Москва : Издательство Юрайт, 2022
- Қосымша әдебиеттер:*
1. Мынбаева Ә.К., Айтбаева А.Б., Құдайбергенова Ә.М. Жоғары мектеп педагогикасы негіздері: оқу құралы. - 2016. - 236 б.
 2. Пионова Р. Педагогика высшей школы. - Минск: Университетское, 2002.
 3. Мьгабаева А.К., Садвакасова З.М. Инновационные методы обучения или Как интересно преподавать. - Алматы, 2010. - 344 с.
 4. Ахметова Г.К. Система повышения квалификации педагогических кадров в Республике Казахстан: стратегия обновления. - Алматы, 2016. - 212 с.
 5. Сорокопуд Ю. В. Педагогика высшей школы. - Ростов н/Д: Феникс. - 2011

2. «Психология» пәні

Модуль 1. Психологияның ғылым ретіндегі жалпы сипаттамасы

Тақырып 1. Психология зерттейтін құбылыстар ауқымы туралы идея.

Адамның психикалық құбылыстары мен психологиялық қасиеттері. Психология ғылымының объектісі мен пәні туралы түсінік. Психологияның ғылымдар жүйесіндегі орны.

Психологиялық білімнің күнделікті білімнен айырмашылығы, ғылыми ерекшелігі. Психиканы түсінудің әртүрлі тәсілдері арасындағы байланыс. Адам білімнің субъектісі және объектісі ретінде. Психологияның пәнаралық кеңістікте қолданылатын ғылыми тұжырымдамалары мен зерттеу әдістерінің ерекшеліктері. Қазіргі психологияның көп салалылығы: жалпы және арнайы пәндер; іргелі арнайы салалар және пәнаралық арнайы салалар; психологияның қолданбалы салалары. Қазақстан психологиясының қалыптасуы мен дамуы.

Тақырып 2. Қазіргі психологиялық зерттеулердің әдістемесі мен әдістері

Психологиялық зерттеулердің негізгі сипаттамалары. Психологиялық зерттеу жүргізу логикасы. Психологиялық зерттеулерді ұйымдастыру және жүргізу мәселелері. Психологиялық зерттеудің жалпы және арнайы әдістері. Психологиядағы бақылау және сұрақ қою әдісі. Тест психологиялық диагностиканың негізгі әдісі болып табылады. Тесттердің негізгі түрлері. Проективті тесттер.

Психологиядағы эксперименттік зерттеулер. Табиғи, лабораториялық, ассоциативті тәжірибелердің ерекшеліктері. Эксперименттегі «экологиялық негізділік» мәселесі. Психологиялық зерттеудің мәдениетке тәуелді әдістерінің мәселесі. Психологиялық зерттеулердің репрезентативтілігі мен негізділігі мәселесі. Сұхбат берушінің тұлғасы.

Модуль 2. Тұлға психологиясы

Тақырып 3. Психологиядағы тұлға мәселесін әдістемелік талдау

Субъект, тұлға, индивидуалдық, даралық және олардың өзара байланысы туралы түсінік. Тұлғаның психологиялық құрылымы. Тұлғаның мәні туралы био- және социогенетикалық идеялар: тұқымқуалаушылық және қоршаған орта тұлға дамуының қозғаушы күштері ретінде. Тұлға саналы таңдау және өзін-өзі анықтау субъектісі ретінде. Жеке тұлғаның өмірі мен қызметін мағыналы реттеу. Жеке тұлғаның жеке өмір жолындағы әлеуметтену және даралану процестерінің динамикасы.

Психологиялық жас және тұлғалық жетілу. Жеке тұлғаның физикалық, жыныстық және когнитивті даму ерекшеліктері. Моральдық және әлеуметтік даму. Жеке өмірлік цикл.

Тақырып 4. Психологияның әртүрлі салаларындағы тұлға туралы түсініктер

Фрейд бойынша тұлға құрылымы. Тұлғаның саналы және бейсаналық сфераларының өзара әрекеттесуі. Жеке өмір салты және кемшілік кешенін жеңу (Адлер бойынша). Жеке және ұжымдық бейсаналық (Юнг бойынша). Әлеуметтік невроз және оның пайда болу себептері (К. Хорни бойынша).

Э.Фромм еңбектеріндегі тұлғалардың классификациясы және тұлғаның экзистенциалды мәселелері.

Тұлға дамуының эпигенетикалық принципі (Эриксон бойынша). А.Маслоу, К.Роджерс концепцияларында тұлға және оның дамуын түсіну. Өзін-өзі жүзеге асыру және өзін-өзі жүзеге асыру. Өзін-өзі танытатын тұлғаның негізгі белгілері. Жүніс кешені және оның салдары.

Гуманистік психология тұрғысынан әлеуметтік процестер мен әлеуметтік әсер ету формаларын (БАҚ, өнер, саясат және т.б.) жобалау.

Тақырып 5. Тұлғаны зерттеудегі мәдени-тарихи көзқарас

Адам және әлем: табиғат, қоғам, мәдениет. Тұлға қоғамдық-тарихи процестің өнімі ретінде. Жеке тұлғаны мәдениетке баулу механизмдері. В.Вундттың халықтар психологиясының дамуына қосқан үлесі. Р.Бенедикт мектебінің негізін қалаушы «Мәдениет және тұлға. «Негізгі тұлға құрылымы» түсінігі (А. Кардинер). Тұлғаны зерттеудің мәдени-тарихи көзқарасын дамыту (Л.С. Выготский). Ш.Уәлихановтың, Абай Құнанбаевтың тұлғаны мәдени-тарихи аспектіде зерттеуге қосқан үлесі. Мәдениет және гендерлік айырмашылықтар. Мәдениет және әлеуметтік мінез-құлық. Мәдениет және коммуникация. Мәдениетаралық аспектіде тұлғаны эксперименталды зерттеу мәселелері.

Модуль 3. Тұлғаның жеке психологиялық ерекшеліктері

Тема 6. Индивидуально-психологические особенности личности: темперамент

Темперамент туралы түсінік. Темперамент туралы ойлардың дамуы мен өзгеруі. Гиппократтың темперамент іліміне қосқан үлесі. И.Кант темпераменттерінің психологиялық сипаттамасы. Дене құрылысы және психикалық ерекшеліктері. Конституцияның түрлері, олардың соматикалық белгілері. Концепциялар Э.Кречмер, В.Шелдон, П.Ф. Лесгафта. Темперамент теориясы И.П. Павлова. Жоғары жүйке қызметі мен темперамент қасиеттері.

Темперамент түрлері. Әрбір темперамент түрінің ерекшеліктері мен қасиеттері. Тұлға темпераментінің психологиялық қасиеттерінің танымдық процестердегі көрінісі. Адамның объективті әрекетінде темперамент қасиеттерінің бейнеленуі. Қарым-қатынас стилінің темперамент қасиеттеріне тәуелділігі. Темперамент және қабілеттер.

Тақырып 7. Тұлғаның жеке психологиялық ерекшеліктері: мінез

Мінез туралы түсінік. Мінез тұлғаның тұрақты қасиеттерінің жиынтығы ретінде. Кейіпкерлер құрылымы. Е.Кречмер, А.Е. бойынша кейіпкерлердің типологиясы. Личко, К.Леонхард, Э.Фромм.

Мінез қалыптастыру. Мінез белгілерінің дамуының жас ерекшеліктері. Мінез қасиеттері және басқа да жеке қасиеттер. Тұлғаның характерологиялық қасиеттерінің басқа жеке қасиеттерден салыстырмалы тәуелсіздігі. Экстраверсия және интроверсия мінез белгілері ретінде. Мінездің негізгі акцентуациялары (К. Леонгард бойынша). Кейіпкерлердің акцентуациясын зерттеу.

Тақырып 8. Тұлғаның жеке психологиялық ерекшеліктері: қабілеттер

Қабілеттер, олардың сапалық және сандық сипаттамалары туралы жалпы түсінік.

Қабілет психологиясының зерттелу тарихы. Қабілеттердің түрлері және олардың классификациясы. Жалпы қабілеттердің құрылымы. Адамның қабілетінің дамуының шарттары мен алғы шарттары. Адамдардың қабілеттері, бейімділіктері және жеке ерекшеліктері.

Адам қабілеттерінің табиғаты. Қабілеттерін дамыту. Қабілеттердің даму деңгейлері: дарындылық, дарындылық, данышпандық. Шығармашылық туралы түсінік. Қабілеттерді диагностикалау және дамыту.

Тақырып 9. Тұлғаның жеке психологиялық ерекшеліктері: эмоциялар

Эмоциялар және олардың адам өміріндегі рөлі. Эмоциялардың ерекшеліктері. Эмоциялардың негізгі қызметтері. Эмоциялардың түрлері және олардың жалпы сипаттамасы. Эмоциялардың физиологиялық негіздері.

Эмоциялар мен тұлғаның қажеттіліктері арасындағы байланыс. Эмоциялар және адам тұлғасы. Эмоциялар және адамдар арасындағы қарым-қатынас.

Эмоционалды күйлер. Аффекттер, олардың психологиялық ерекшеліктері. Стресс. Мазасыздық: ситуациялық және жеке-жеке аспектілер. Фрустрация. Субъектілік-ситуациялық эмоциялар. Сезімдер мен тұлғаның дамуы. Эмоциялық сфераны меңгеру және мінез-құлықты өздігінен реттей білу. Эмоциялар және тұлға.

Модуль 4. Іс-әрекет және танымдық процестер психологиясы

Тақырып 10. Психологиядағы белсенділік мәселесін әдістемелік талдау

Адам әрекетінің түсінігі және құрылымы. Адам әрекетінің қалыптасуының эволюциялық кезеңдері. Іс-әрекеттің психологиялық сипаттамасы және әрекеттің операциялық құрылымы. Қозғалыстар, әрекеттер, дағдылар, автоматизмдер және қабілеттер. Белсенділіктің қажеттіліктері мен мотивтері. Сыртқы (практикалық) және ішкі (психикалық) әрекеттер арасындағы байланыс.

Жеке тұлғаның онтогенетикалық дамуындағы жетекші іс-әрекет түрлері: бағдарлы-зерттеу, ойын, оқу, еңбек және шығармашылық; бірлескен іс-шаралар және байланыс; олардың құрылымы мен әлеуметтену процесінде тұлғаның дамуы мен қалыптасуына әсері. Кәсіби қызмет туралы түсінік.

Тақырып 11. Когнитивтік процестер: түйсік және қабылдау. Зейін және есте сақтау

Адам өміріндегі сезімдердің мәні және олардың пайда болуы. Сезімдердің рецепторлық және рефлекторлық түсініктері. Сезімдердің физиологиялық негіздері және түйсіктерді жіктеу негіздері. Сезім түрлері және олардың психологиялық сипаттамасы.

Қабылдау, оның түрлері және қасиеттері. Қабылдау мәселесіне әртүрлі көзқарастар. Қабылдаудың операциялық бірліктері және олардың динамикасы. Қабылдау механизмдері мен заңдылықтары.

Зейін мен есте сақтау өзара қиылысатын психикалық құбылыстар ретінде. Зейін және есте сақтау туралы түсініктер. Зейін мен есте сақтаудың түрлері, оларды жіктеу критерийлері.

Мнемоникалық іс-әрекеттің заңдылықтары, олардың оқу және еңбек әрекетінде қарастырылуы. Зейін мен есте сақтауды дамыту жолдары мен тәсілдері.

Тақырып 12. Танымдық процестер: қиял, ойлау, сөйлеу

Қиял туралы түсінік. Қиялдың түрлері мен қызметтері. Қиялдың әрекеттегі, ғылыми және көркем шығармашылықтағы маңызы.

Ойлаудың танымдағы рөлі. Тікелей сенсорлық таным және абстрактілі ойлау. Мінез-құлық пен объективті-практикалық әрекетті реттеудегі ойлаудың рөлі. Ойлау тұлғаның (қабілетінің) индивидуалды-типологиялық сипаттамасы ретінде және психикалық әрекет субъектісінің мәселесі. Ойлау түрлерінің классификациясы. Ойлау формалары мен операциялары.

Ойлау және сөйлеу. Тіл және сөйлеу. Тіл мен ойлау бірлігі мәселесін талдау. Психологиядағы сөйлеуді зерттеудің ерекшеліктері.

Модуль 5. Тұлғааралық қарым-қатынас психологиясы

Тақырып 13. Психологиядағы қарым-қатынас мәселесіне әдістемелік талдау

Қарым-қатынастың жалпы сипаттамасы. Адамдардың өзара әрекеттесу жүйесіндегі қарым-қатынастың маңызы. Коммуникация әлеуметтік және тұлғааралық қатынастарды жүзеге асыру ретінде. Қарым-қатынастың мазмұны мен құрылымы. Коммуникация ақпарат алмасу ретінде (коммуникацияның коммуникативті жағы). Қарым-қатынас өзара әрекеттесу ретінде (байланыстың интерактивті жағы). Қарым-қатынас адамның адамның қабылдауы ретінде (қарым-қатынастың перцептивті жағы). Коммуникативті қарым-қатынас стильдері.

Қарым-қатынастың вербалды және вербалды емес компоненттері. Қарым-қатынастағы проксемика. Қостілділік.

Тақырып 14. Адамдардың бірін-бірі қабылдауы мен түсінуінің психологиялық ерекшеліктері.

Адамдардың бірін-бірі қабылдауы мен түсінуіне әсер ететін факторлар. Адамдардың бір-бірін қабылдауының үш схемасы себептік атрибуция тұлғааралық қабылдаудың негізгі механизмі ретінде, атрибуцияның түрлері мен қателері. Тұлғааралық тартымдылық тұлғааралық қабылдаудың эмоционалдық жағы ретінде. Өзара түсіністіктің психологиялық механизмдері. Қарым-қатынас процесінде әсер етудің психологиялық әдістері: жұқтыру, ұсыныс, сендіру және еліктеу.

Тақырып 15. Конфликт психологиясын әдістемелік талдау

Конфликт түсінігі және оның негізгі сипаттамалары. Тұлға ішілік, тұлғааралық, топаралық конфликттер және олардың сипаттамасы. Тұлға ішілік конфликттердің негізгі түрлері және олардың дамуы (К. Левин). Тұлғааралық қақтығыстардың негізгі түрлері. Отбасылық қақтығыстар. Жеке адам мен топ арасындағы қақтығыс. Топаралық қақтығыстардың негізгі түрлері. Мемлекетаралық және ұлтаралық қақтығыстар. Кернеу түсінігі және оның түрлері.

Қақтығыстарды шешудің негізгі стратегиялары, технологиялары, әдістері Жанжал жағдайындағы мінез-құлық стратегиялары. Күш стратегиялары, қақтығыстарды болдырмау стратегиялары, келіссөздер стратегиялары. Қақтығыстардың алдын алу және шешу әдістері.

Пән бойынша ұсынылатын әдебиеттер тізімі

1. Гиппенрейтер Ю.Б. Введение в общую психологию. - М.: ЧеРО, 2013.
2. Джакупов СМ. Общая психология: введение. Учебное пособие. Алматы:
3. «Қазақ, университет», 2014. - 162 с.
4. Крылов А.А. Психология. - М.: Проспект, 2014.
5. Немов Р.С. Психология. - М.: Просвещение, 2014. - Т.1.
6. Рогов К.И. Общая психология (курс лекций). - М.: Владос, 2013.
7. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии.- СПб.: Питер, 2014.
8. Столяренко Л.С. Основы общей психологии. - Ростов на Дону: Феникс, 2015.
9. Эдвард Е.Смит, Ричард С.Аткинсон, Рита Л.Аткинсон. Введение в психологию: Прайм - Еврознак, 2015.
10. Бороздина, Г. В. Психология и педагогика : учебник для вузов / Г. В. Бороздина. — 2-е изд., испр. и доп. — Москва : Издательство Юрайт, 2022.
11. Гуревич, П. С. Психология и педагогика : учебник и практикум для вузов / П. С. Гуревич. — 3-е изд., перераб. и доп. — Москва : Издательство Юрайт, 2022.
12. Милорадова, Н. Г. Психология и педагогика : учебник и практикум для вузов / Н. Г. Милорадова. — 2-е изд., испр. и доп. — Москва : Издательство Юрайт, 2022.

6. Қабылдау сынақтарын бағалау критерийлері

Қабылдау сынақтарын тапсыру кезінде білім алушылардың оқу жетістіктерін бағалаудың балдық-рейтингтік әріптік жүйесі дәстүрлі бағалау шкаласына ауыстыра қолданылады.

Әріптік жүйе бойынша бағалау	Баллдардың сандық эквиваленті (төрт баллдық жүйе)	Пайыздық мазмұны	Дәстүрлі жүйе бойынша бағалау
A	4,0	95-100	өте жақсы
A-	3,67	90-94	
B+	3,33	85-89	жақсы
B	3,0	80-84	жақсы
B-	2,67	75-79	
C+	2,33	70-74	
C	2,0	65-69	қанағаттанарлық
C-	1,67	60-64	
D+	1,33	55-59	
D	1,0	50-54	қанағаттанарлық
FX	0,5	25-49	қанағаттанарлықсыз
F	0	0-24	